

No Φ.092.22/5042

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΗΝΤΕΛΗΣ & ΜΠΟΥΡΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(ΑΡ. ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ 74144/10 & 74148/10)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

16 Ιουλίου 2015

Αυτή η απόφαση είναι οριστική. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

No Φ.092.22/5042

Στην υπόθεση ΜΗΝΤΕΛΗΣ & ΜΠΟΥΡΝΑΚΑΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συνεδριάζοντας σε επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Mirjana Lazarova Trajkovska, Πρόεδρος,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο, Δικαστές

Και από τον André Wampach, αναπληρωτή γραμματέα του τμήματος,

*Αφού συσκέφθηκε σε επιτροπή στις 23 Ιουνίου 2015, εκδίδει την ακόλουθη
απόφαση η οποία υιοθετήθηκε αυτή την ημερομηνία:*

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από δύο προσφυγές (αρ. 74144/10 και 74148/10) οι οποίες στρέφονται κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας και των οποίων δύο υπήκοοι αυτού του Κράτους, οι **Κοι ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΗΝΤΕΛΗΣ** και **ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΠΟΥΡΝΑΚΑΣ** προσέφυγαν στο Δικαστήριο την 8^η και 1^η Δεκεμβρίου 2010, αντίστοιχα, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι δύο προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από τους Ν. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟ και Α. ΨΥΧΑ, Δικηγόρους του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τον Κο Ι. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ, την εποχή εκείνη Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 30 Απριλίου 2013, οι δύο προσφυγές κοινοποιήθηκαν στη Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ

Α. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Η λίστα των προσφευγόντων καθώς και οι τα διαβήματα τους ενώπιον των αρχών και εσωτερικών δικαστηρίων απεικονίζονται σε παράρτημα.

5. Οι προσφεύγοντες διαμαρτύρονται για την διάρκεια των δύο διαδικασιών ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου και για την απουσία πραγματικής προσφυγής από αυτή την άποψη.

No Φ.092.22/5042

B. Το κατάλληλο εσωτερικό δίκαιο.***Ο Νόμος 4239/2014***

6. Ο νόμος 4239/2014 με τίτλο «δίκαιη ικανοποίηση για την υπέρβαση της εύλογης προθεσμίας της διαδικασίας ενώπιον των ποινικών, αστικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου» άρχισε να ισχύει στις 20 Φεβρουαρίου 2014. Ο ανωτέρω ειρημένος νόμος εισάγει, μεταξύ άλλων, μία νέα προσφυγή αποζημίωσης που στοχεύει στη χορήγηση δίκαιης ικανοποίησης για την ηθική βλάβη που προκλήθηκε από την αδικαιολόγητη παράταση μίας διαδικασίας ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το άρθρο 3, παράγραφος 1 ορίζει:

«Κάθε αίτηση δίκαιης ικανοποίησης πρέπει να υποβάλλεται ενώπιον κάθε βαθμού δικαιοδοσίας χωριστά. Πρέπει να παρουσιάζεται μέσα σε προθεσμία έξι μηνών μετά τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης της δικαιοδοσίας ενώπιον της οποίας η διάρκεια της διαδικασίας υπήρξε υπερβολική, σύμφωνα με τον προσφεύγοντα (...)».

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ***I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ***

7. Λαμβάνοντας υπόψη την ομοιότητα των προσφυγών σχετικά με τα γεγονότα και το ουσιαστικό πρόβλημα που θέτουν, το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να τις συνεκδικάσει και αποφασίζει να τις εξετάσει από κοινού μέσα σε μία μόνο απόφαση.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

8. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η διάρκεια των επίδικων διαδικασιών αγνόησε την αρχή της «εύλογης προθεσμίας» όπως προβλέπεται από το άρθρο 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης που έχει ως ακολούθως:

« Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των

No Φ.092.22/5042

αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).».

9. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας εκτιμάται ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης και λαμβάνοντας υπόψη τα καθιερωμένα από τη νομολογία του κριτήρια, ιδιαίτερα τη περιπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά των προσφευγόντων και αυτή των αρμόδιων αρχών καθώς και το διακύβευμα της αντιδικίας για τους ενδιαφερόμενους (δείτε μεταξύ πολλών άλλων, *Μαυρεδάκη κ. Ελλάδα*, αρ. 10966/10, 24 Οκτωβρίου 2013).

10. Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως εξετάσει υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με αυτά της προκειμένης περίπτωσης και διαπίστωσε την παραβίαση του άρθρου 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης (δείτε *Μαυρεδάκη, ανωτέρω*).

11. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο δεν βρίσκει κανένα γεγονός ή επιχείρημα ικανό να το πείσει να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα σχετικά με το παραδεκτό και το βάσιμο στις παρούσες υποθέσεις οι οποίες τελείωσαν έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του νόμου 4239/2014. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του θέματος αυτού, εκτιμά ότι στη προκειμένη περίπτωση η διάρκεια των επίδικων διαδικασιών είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «εύλογης προθεσμίας».

12. Συνεπώς, πρέπει να κηρυχθούν παραδεκτές οι εν λόγω αιτιάσεις και να καταλήξουμε στη παραβίαση του άρθρου 6, παράγραφος 1 σχετικά με την διάρκεια των εν λόγω διαδικασιών.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

13. Οι προσφεύγοντες διαμαρτύρονται επίσης για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει καμία πραγματική προσφυγή για να διαμαρτυρηθούν για την υπερβολική διάρκεια των εν λόγω διαδικασιών. Επικαλούνται το άρθρο 13 της Σύμβασης που έχει ως εξής:

No Φ.092.22/5042

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των».

14. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής με την οποία μπορεί κάποιος να διαμαρτυρηθεί για παραγνώριση της υποχρέωσης που επιβάλλει το άρθρο 6, παράγραφος 1, να ακούγονται οι υποθέσεις μέσα σε εύλογη προθεσμία (δείτε *Kudia κ. Πολωνίας (GC)*, Αρ. 30210/96, παράγραφος 156, ΕΔΔΑ 2000-XI).

15. Άλλωστε, το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική νομική τάξη δεν πρόσφερε στους ενδιαφερόμενους πραγματική προσφυγή με την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης ώστε να μπορούν να διαμαρτυρηθούν για τη διάρκεια μίας διαδικασίας (δείτε *Βασίλειος Αθανασίου και Άλλοι κ. Ελλάδας*, αρ. 50973/08, παράγραφος 34, 21 Δεκεμβρίου 2010, *Γλυκαντζή κ. Ελλάδας*, αρ. 40150/09, παράγραφος 54, 30 Οκτωβρίου 2012 και οι αναφορές που παρατίθενται σε αυτές).

16. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι στις 20 Φεβρουαρίου 2014 άρχισε να ισχύει ο νόμος 4239/2014 που αναφέρεται στη δίκαιη ικανοποίηση για την υπέρβαση της εύλογης προθεσμίας μίας διαδικασίας ενώπιον των ποινικών, αστικών διαδικασιών και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Δυνάμει του ανωτέρω ειρημένου νόμου, μία νέα προσφυγή καθιερώθηκε η οποία επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να διαμαρτυρηθούν για τη διάρκεια κάθε βαθμού δικαιοδοσίας ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου μέσα σε προθεσμία έξι μηνών αρχής γινομένης από τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης (δείτε παράγραφο 6 ανωτέρω). Ωστόσο, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι αυτός ο νόμος δεν έχει αναδρομική ισχύ. Συνεπώς, δεν προβλέπει μία τέτοια προσφυγή για τις υποθέσεις που τελείωσαν έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του όπως στη προκειμένη περίπτωση. Συνεπώς, οι προσφεύγοντες δεν μπορούσαν να ασκήσουν την εν λόγω προσφυγή.

17. Ενόψει των ανωτέρω, πρέπει να κηρύξουμε τις εν λόγω αιτιάσεις παραδεκτές και να καταλήξουμε στη παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης, λόγω της απουσίας προσφυγής, στο εσωτερικό δίκαιο, την εποχή

No Φ.092.22/5042

των γεγονότων, με την οποία θα μπορούσαν οι προσφεύγοντες να έχουν την επικύρωση του δικαιώματός τους να δουν την υπόθεσή τους να ακουστεί μέσα σε εύλογη προθεσμία, με την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

18. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

19. Οι προσφεύγοντες δεν παρουσίασαν καμία αίτηση δίκαιης ικανοποίησης μέσα στην προθεσμία που ορίστηκε για το σκοπό αυτό. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να τους χορηγηθεί ένα ποσό για το λόγο αυτό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. Αποφασίζει τη συνεκδίκαση των προσφυγών και την από κοινού εξέταση τους μέσα σε μία μόνο απόφαση.

2. Κηρύσσει τις προσφυγές παραδεκτές.

3. Κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6, παράγραφος 1 της Σύμβασης.

4. Κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13.

Συνετάγη στη Γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 16 Ιουλίου 2015, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77, παράγραφοι 2 και 3 του Κανονισμού.

<p><i>André Wampach</i> Αναπληρωτής Γραμματέας Υπογραφή</p>	<p><i>Mirjana Lazarova Trajkovska</i> Πρόεδρος Υπογραφή</p>
---	---

<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u>					
Αρ.	Αρ. προσφυγής Ημερομηνία άσκησης	1. Όνομα του προσφεύγοντος 2. Ημερομηνία γέννησης 3. Τόπος γέννησης	Αρχή της διαδικασίας	Τέλος της διαδικασίας	Συνολική διάρκεια της βαθμών δικαιοδοσίας
1.	74144/10	1. ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΗΝΤΕΛΗΣ 2. 1936 3. Θεσσαλονίκη	09-07-2002	03-02-2010	Επτά χρόνια και επτά μήνες περίπου
2.	74148/10 01/12/2010	1. ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΠΟΥΡΝΑΚΑΣ 2. 1932 3. Ιωάννινα	09-07-2002	03-03-2010	Επτά χρόνια και οκτώ μήνες περίπου Δύο βαθμοί δικαιοδοσίες

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο γαλλικό υπηρεσιακό έγγραφο.

Αθήνα, 26-08-2015

Η μεταφράστρια Γ. ΠΑΛΛΑ